

TRGOVSKI LIST

Licijska knjižnica,
Ljubljana

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravlništvo je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953. — Štev. telefona 552. Naročnina za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za izozemstvo D 90.—. — Plača in tož se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 13. maja 1922.

ŠTEV. 57.

List stane od 1. marca 1922:

celoletno Din. 75.—, t. j. (K 300.—);
polletno Din. 37.50, t. j. (K 150.—);
četrtno Din. 18.75, t. j. (K 75.—);
mesečno Din. 6.25, t. j. (K 25.—).

Razsul.

Med vrstami državnih uradnikov je zavladala topa resignacija, ker je uradništvo izgubilo zadnjo trohico nade in zaupanja v odločilne politične kroge, da mu hočejo resno pomagati iz bede, v katero se je pogreznilo in propada od dne do dne bolj. Ta apatija upliva samoumevno uničevalno na delavno energijo, zanižanje in ambicijo uradništva. To je dejstvo, ki se ne da ovreči in vsakdo, kdor bi hotel ta dejstva negirati, je ali zloben ali pa slep. Pod posledicami tega položaja pa nikdo ne trpi bolj kot ravno gospodarski krogi, trgovci, industriji in obrtniki. Stalež osovja skoro vseh uradov se je napram mirni dobi povečal, storljivost pa je pri povečani delitvi dela mnogo manjša in ni ga skoro urada brez ogromnih zastankov. Pa naj začnejo pri carinarni ali pri davkarijah, ali pri politični upravi, pri obrtnih oblastih, pri železnici in pošti ali pa sodnji, povsod vedno rastoče pisarjenje, vedno bolj formalne rešitve, vedno manj pozitivnega dela.

Po dolgem zavlačevanju in z veliko nevoljo je izdala vlada končno zakon o draginskih dokladah državnih uslužbencev kot nekako izsiljeno koncesijo in kot neko milost. Ta zakon dela direktno provokantne razlike in določa razrede, za kar manjka vsaka praktična utemeljenost. Med uradniškimi krogi je izzval ta zakon politične posledice, ki se bodo ob prvi priliki pokazale.

Prva pogrška zakona je, da je mesta kot Maribor in Ljubljana uvrstil v tretji draginski razred, medtem ko je Novi Sad, Karlovec, in vsa mesta v Srbiji v drugem razredu in Zemun pa celo v prvem razredu. Za to razvrstitev manjka vsake ekonomske utemeljitve, ker, kdor primerja tržne cene, bi lahko ugotovil, da je v Beogradu meso cenejše kot pri nas in moka tudi.

Druga provokacija zakona pa je, da se za Srbijo določa stanovanjske doklade v izmeri od 60 do 600 dinarjev mesečno; medtem ko uradništvo v prečanskih krajih ne dobiva sploh nobene stanovanjske doklade. Imamo enoten stanovanjski zakon za celo državo in zato veljajo za Srbijo glede višine najemnin isti predpisi kot za prečanske kraje. Ako se v Srbiji nikdo za ta zakon ne briga in ga ne izvaja, to še ni povod, da se iz državnih blagajn jemljejo zato neštet milijoni za stanovanjske doklade. Nad, polovico vsega državnega namoščenstva je na ozemlju Srbije in iz skupnih dohodkov se črpajo predstva za te doklade državljanom odnosno uradnikom I. klase. Ta doklada je nezaslišana krivica, in najboljši praktični dokaz, da so vsa zatrevanja o enakopravnosti državljanov sama laž in prevara. Tak režim mora voditi k težkim političnim posledicam in mi se ne čudimo, ako se obrača pri nas vse brez izjeme proti njemu in njegovim predstaviteljem.

Tretja krivica pa je, da se vojaštvu daje sedaj v mirodobnih razmerah brez vsakega povoda specialne doklade poleg draginskih doklad v najmanjšem iznosu 200 dinarjev mesečno. Zato ni nobene utemeljitve niti opravičbe. To je le praktični izraz militarističnega in policijskega režima, ki bi se ga bilo moralo že davno pričeiti likvidirati.

Vsakdo ve, da je naše celo gospodarstvo in obnova odvisna od tega, da uredimo promet. In ista vlada, ki tu razmetuje z milijoni, ne upošteva razsula, ki nastaja na železnicah vsled zavlačevanja izplačanja železničarskih doklad. Za dijete našim poslancem, katerih dobrih 80 odstotkov je popolnoma nedelavnih za državo in delujejo kvečjemu za lastno korist, se je dnevno zvišalo od 120 na 180 dinarjev, in sicer tudi onim, ki posedajo po cele mesece doma, ali pa v Beogradu sploh ne odprejo ust in nimajo o večini predmetov, ki se obravnavajo nikake strokovne sodbe. Nasprotno pa naj ljudje, od katerih dela in odločitev so odvisne dnevno mnogomilijonske vsote, kakor na primer pri prometu, služijo na vodilnih mestih pri neizmerni odgovornosti za 4000 kron mesečno.

Tak sistem je začetek konca. To je verna kopija ruskih razmer in gotovo je, da mora ta režim sam sebe uničiti.

Vse to kar je nudila s sedanjim zakonom vlada državnim uslužbencem pa ni gmočne položaja prav nič spremenilo, ker bi se jim morale izplačati vsaj še dvakrat tako visoke doklade, da bi bili vsaj na tistem, kakor so bili leta 1920. Njih gmočni položaj se rapidno slabša, kakor favorizira vlada poviševanje cen za prehrano, in sicer pri najvažnejših živilih. Gospod Kumanudi bi pa toliko matematike še lahko znal, da bi moral vedeti, da če znašajo plače državnih nameščencev 740 milijonov dinarjev in draginski dodatki pa 1858 milijonov dinarjev po lanskoletni statistiki, da izrpa to skoro polovico državnega proračuna in da je torej uradniško vprašanje eno izmed prvovrstnih državnofinančnih vprašanj, ki se ga ne da mimogrede v predstavi ali pa na hodniku rešiti.

Kot profesor prava pa bi lahko vedel tudi to, da ni oportuno revoltirati uradnika radi materijelnih zahtev proti državi, ker je uradnik predstavitelj države, redne, točne, bistre samostojne uprave. Materijelno obupanemu uradniku je popolnoma nemogoče žrtvovati se za težko delo, ki ga mu donajajo naše prehodne razmere in posledica je nered, za katerega plačujejo gospodarski krogi najdražji in največji davek. Cel zakon je izrazit protekcijonizem srbijanstva in podcenjevanja prečanstva in je dal že itak močno razvnetim tokom nepobiten dokument v roke, kako se v Beogradu reže in deli beli in črni kruh.

Na tem krivičnem principu pa se gradi tudi državni proračun. Mi nimamo interesa k temu vsemu molčati, nasprotno smatramo za svojo možgato dolžnost nastopiti proti takemu podcenjevanju prečanskih nameščencev, ki jih smatramo v splošnem za moralno in strokovno vsaj enakovredne srbijanskim uslužbencem. Pri današnjem režimu ni izgleda, da bi

se sestavila v naših političnih krogih dovolj jaka skupina, ki bi bila v stanju in imela voljo izvajati to, da se ta kričeča krivica popravi, ki je rodila ravno v krogih dosedaj državi najbolj udanih in požrtvovalnih delavcev neozdravljivo nezadovoljstvo.

Bili smo in smo vedno proti sistemu bakšisev, ki se vedno bolj širi vsled sedanje vladne mezdne politike, bili smo proti tako nemoralnim zakonom kakor je dajanje provizij od vterjanih davkov in proti sistemu nagrad, ki se jih je kot dedščina balkanizmov zaneslo v carinsko službo. Smo za enoten sistem mezd, ki ne dela političnih razlik med državotvornimi in nedržavotvornimi pokrajinami in med resorti, koji naplačuju pare za državo in koji ne vredi ništa in obsojamo sedanji način mezdne politike, ki vodi k razsulu.

Obstoj obrt.-nad. šol ogrožen.

Gospodarstvo z dvanajstinami je spravilo sedaj tudi naše nadaljevalno in strokovno šolstvo na kant. — Medtem, ko so se vse plače tekom leta uredile na dinarsko valuto, ni bilo za honorarje profesorjem in učiteljem na strokovnih šolah za nadure ničesar ukrenjenega. Tako se honorira na nadaljevalnih šolah še vedno tedenska nadura z 8, odnosno 10 kronami. Učitelstvo, ki ni primorano poučevati na teh šolah in tečajih, za ta denar noče več poučevati in zahteva, da se mora poprejšni honorar plačevati vsaj v dinarjih. Podražili so se pa med tem tudi vsi drugi vzdrževalni predmeti za šole. Država prispeva na kritje vseh stroškov z dvema tretjinami.

Potreba za leto 1922 znaša po sedanjem proračunu skupno nad 2 milijona kron. Od tega bi torej pripadlo na državo kot dvetretjinski prispevek okrog 1.330.000 kron. Kakor pa zanesljivo znano, se je ta znesek v proračunu ministrstva trgovine za Slovenijo črtal in se je namesto nje vstavil predlanski znesek 300.000 kron. Zato se imamo zahvaliti vsem našim zastopnikom v finančnem odboru, ki se tako požrtvovalno borijo za naš gospodarski napredek in za strokovno vzgojo naraščaja.

Potrebščine za prihodnje šolsko leto se delijo na sledeče skupine: 1. honorarji za nadure, računani po 10 Din. znašajo skupno 1.650.000 kron, 2. za stvarne potrebščine 200.000 K in za nove šole za opremo in učila ter vzdrževanje 400.000 kron. Sedaj obstoja v Sloveniji kakih 34 nadaljevalnih šol, katere naj se vzdržujejo s prispevkom 300.000 kron. Ker ta vsota davno ne zadošča, naprosilo se je za naknadni kredit za tekočega pol leta v znesku 135.000 dinarjev, ki se ni dovolil. Stvar se zavlačuje brez konca, dasi je zadeva vsled konca šolskega leta skrajno nujna. Pri zadnjih dvanajstinah se samo-umevno ni nikdo za to zmenil.

Tako se sedaj flika kritje stroškov skupaj s prispevki po tisoč kronah; trgovska zbornica je razdala na podlagi sklepa predsedstvene seje 400.000 kron podpor, ki so bile namenjene za učila, ki jih bodo pa vodstva šol morala porabiti za kritje tekočih izdatkov, da sploh vzdržijo

do konca leta. Občine morajo itak prispevati v te namene z visokimi zneski, ki se ne dajo več stopnjovati. Vsi se še spominjamo, kakšne neprilike je že letos povzročilo vprašanje kritja primanjkljaja 200.000 K za nadaljevalne šole v Ljubljani.

Malenkosten kredit 28.000 kron, ki je bil poprej določen za trgovsko-nadaljevalne šole, katerih je v Sloveniji 10, se je popolnoma črtal. O kakšnem prispevku za trgovsko-nadaljevalne šole torej sploh niti govora ni. Tudi se niti od daleč ne misli na poddržavljenje novomeške trgovske šole, dasi je bilo to opetovano obljubljeno.

Na trgovski akademiji v Ljubljani že od novega leta naprej ne izplačujejo profesorjem za nadure honorarjev. Zadnje dni so morali že zagroziti z ostavkami. V Novem Sadu je radi tega izbruhnila stavka na trgovski akademiji. Ko se je interveniralo pri ministru dr. Kumanudiju v zadevi kreditov za izplačilo honorarjev, je rekel: »Eh, pa da, to je jedna sitnica! (malenkost). Ko se ga je nato prosilo, da naj podpiše izplačilni nalog za to vsoto, pa je odgovoril: »Molim, ja ču to sutra podpisati. Da ne govorimo niti o tem, da za stavbo akademije, ki se mora tepsti za prostore s tehniko, ni predvidenega nobenega kredita.

To je slika skrbi za vzgojo našega narodnega strokovnega naraščaja. Taka je praksa strank, ki ena kot druga širokobesedijo o gospodarskem programu in gospodarski politiki. Mi tako nujno potrebujemo kvalificiranega naraščaja v vseh strokih trgovine, obrti, industrije in denarstva. Vlada ve, da je to najbolj produktivno naložen denar in da je ta proračun napram zahtevam drugih resortov, ki izdajajo milijone za popolnoma neproduktivne svrhe, naravnost smešno minimalen. In niti tem zahtevam se ne ugodi. Naš list je opetovano opozarjal, kakšne neprimerne visoke vsote se porabljajo za isti namen v Srbiji, toda vsi naši opomini ne zaležejo stvarno nič, marveč se kvečjemu politično tolmačijo.

Tako izgleda torej oni proračun, o katerem se dela po časopiših razpoloženje, kakšnega pomena bo, da bo sprejet končno od parlamenta prvi proračun. Mesec dni je še časa in komur je od naših politikov resnično kaj za naš gospodarski napredek, se bo še pravočasno stvari posvetil.

Spregled dokaza usposob. v trg. obrti.

Trgovino z mešanim blagom, ki sme vsako v prostem prometu dopuščeno blago prodajati more, kakor znano, začeti samo tisti, ki je dokazal usposobljenost, predpisano v obrtnem redu. Isto velja tudi o nastopu trgovine s kolonialnim, materialnim in specerijskim blagom.

Zadnji odstavek § 13 a obrtnega reda pa pravi: Izjemoma sme obrtna oblast prve stopnje, da se omogoči prehod od produktivnega obrta, od trgovskega obrta, ki ni navezan na dokaz usposobljenosti ali od kakega poklicnega posla trgovskega prometa, ki ne spada pod predpise obrtnega reda (banke, skladišča, železniska in parobrodarska podjetja, plo-

vitba, ribarstvo, pridobitne in gospodarske zadruge, montanistični in monopolni obrati) k nemu v § 38, odst. 3 in 4 imenovanih trgovskih obrtov (trgovina z mešanim, kolonialnim, materialnim in špecerijskim blagom), po zaslišanju trgovske in obrtniške zbornice, kakor tudi pristojne zadruge dovoliti spregled dokaza usposobljenosti, ako je bil prosilec zaposlen najmanj 5 let v dotičnem obrtu.

Za dovolitev (očividno tudi za zavrnitev) spregleda ni pristojno, kakor glede rokodelskih obrtov (§ 14 c) politično oblastvo (sedaj oddelek ministrstva trg. in ind.), ampak obrtno oblastvo (okrajno glavarstvo, v Ljubljani mestni magistrat), torej oblastvo, pri katerem se prijavi obrt. Za dovolitev spregleda je predpisano posebno postopanje, potom zaslišanja trgovske in obrtniške zbornice in »prizadete« zadruge, t. j. one, v katero mora prosilec vstopiti, ko začne obrt. V primeru, da ni nobene zadruge, odpade potreba zaslišanja. Po praksi, katero se je do sedaj opazovalo pri sličnih določilih obrtnega reda, tvori oproščenje, ali pomanjkljivo izvajanje predmetnega zaslišanja, pomanjkljivost postopanja.

Za zavrnitev spregleda pa ne velja — vsaj po dosednji praksi — gori omenjeno postopanje, ker pravi zakon, »da sme obrtno oblastvo po zaslišanju ... dovoliti spregleda ... konsekvntno bi se moralo pa tedaj tudi iz § 14 c (odst. 1. na koncu: »dovoliti«) sklepati, da za zavrnitev spregleda pri rokodelskih obrtih ni kompetentno, kakor za podelitev politično, ampak obrtno oblastvo. Tako razločevanje je očividno nemogoče in je to naziranje napačno. Predpisana zaslišanja imajo brezdvomno namen, da nudijo oblastvu potrebno objektivno bazo, na kateri se bo isto ustvarilo svoje naziranje ter po tem presodilo, ali se naj spregled dovoli ali ne. To naziranje pa ni »svobodno« v širokem smislu besede, ampak je omejeno na dolžno upoštevanje danih razmer, ki se morajo ravno z zaslišanjem pojasniti. To upoštevanje bi pa bilo že vnaprej izključeno, ako bi oblastvo zavrnilo spregled, ne da bi prej izvršilo predmetnega zaslišanja. Izjave morajo tvoriti utemeljitev sklepa, nikakor pa ni naknadno šele po sklepu presojati, ali je bilo potrebno zahtevati take izjave ali ne. Potemtakem tvori tedaj okolnost, ako se je pomanjkljivo, ali se sploh ni zaslišalo zbornice ali zadruge, tudi v slučaju zavrnitve spregleda pomanjkljivost postopanja.

Trgovska in obrtniška zbornica zavzema pri tem postopanju samo konzultativno mesto, zadruga pa ima razen tega v gotovem primeru — pri dovolitvi spregleda — soglasno § 116 a št. 2 tudi še rekurzno pravico. Roka za izjavo (analogija: § 14 f) ni določil zakon niti za zbornice niti za zadruge. Zato ni tudi ne rekurzna pravica zadruge navezana na tak rok (analogija: § 116 a št. 1 »pravočasno«).

Ali bo proti dovolitvi ali zavrnitvi spregleda mogoča pritožba na upravno sodišče? Predmet za pritožbo na upravno sodišče bi zamogla tvoriti samo izvršitev predpisanega postopanja. Kajti prosilec za spregled se sicer ne more priznati pravice na spregled, pač pa ima pravico zahtevati, da se njegovo prošnjo redno in po zakonskih določilih obravnava in je zbog tega sklep, storjen na podlagi pomanjkljivega zaslišanja ali brez zaslišanja protipostaven. Prosilec je tedaj v tem oziru — seveda samo, ako mu je zadnja inštanca zavrnila spregled — legitimiran za pritožbo.

Zadruga je v teh primerih samo posvetovalen organ obrtnega oblastva in ima samo proti dovolitvi spregleda (§ 116 a odst. 2) instančnim potom rekurzno pravico. Iz tega se pa nikakor ne sme sklepati, da je zadruga tudi legitimirana za pritožbo na upravno sodišče; predpogoj katere je kršitev kake pravice. Zadruga pa nima niti pravice, da se jo zasliši, niti da se izvrši postopanje točno po predpisih. Interes, katerega ima zadruga v tem oziru bodisi zbog namena, ki ga zadruga zasleduje (§ 114 ali zbog njene lastnosti kot obvezna stanovska organizacija (§ 106), ne smatra zakon za kako pravico. Zadruga ni tedaj vobče legitimirana za pritožbo na upravno sodišče, a osobito ni v primeru, ako se spregled dokaza usposobljenosti dovoliti.

Žalostno gospodarsko stanje Trsta.

(Konec.)

Pomorski promet.

Uvoz po morju je dosegel skupaj 11.386.527 mtc, v primeri z letom 1920 minusa 450.131 in z letom 1919 2 milijona mtc minusa.

Na prvem mestu stoje Zedinjene države Severne Amerike s 3.000.152 mtc (l. 1920 4.542.707 mtc). Od tega je bilo 1.518.795 raznih žit, potem pride premog z 944.257 mtc, napolizdelano železo z 279.689 mtc, petrolej s 172.391, predmeti iz železa in jekla z 38.385, moka s 37.275, les s 17.083, mašinska olja s 16.128 in konečno sladkor z 12.823 mtc.

Na drugo mesto pride Anglija, ki je preko Trsta eksportirala do 1.916.059 mtc. Iz Anglije je prispelo največ premoga, približno 1.600.000 mtc, krompirja, raznih olj in rud. Iz drugih italijanskih luk je tega leta prispelo v Trst dosti manj kot v predpreteklem letu. Leta 1920 se je uvozilo skoraj dva milijona, dočim se je l. 1921 samo nekaj nad 1 milijon, tako da je Trst prišel ob drugo mesto in padel na četrto. Najvažnejše so v tem oziru številke glede premoga, vina, kemičnih izdelkov, lesa in konečno žvepla.

Vzhodne pokrajine, ki so stale preje na četrtem mestu, stopijo leta 1921 na tretje mesto z 1.067.738 mtc

(l. 1920 približno 900.000, l. 1919 približno 300.000 mtc). Ta precej velik napredek v prometu z vzhodom — posebno še z ozirom na oslabljenje prometa z drugimi deželami — ni samo posledica slučaja, temveč posledica velikega interesa za blago, ki prihaja iz teh krajev in ki najde v Trstu dosti odjemalcev.

Za deželami vzhoda pridejo predvojne italijanske province, ki stoje glede iz Trsta izvoženih stvari na prvem mestu. Največ se je izpeljalo iz Trsta, in sicer po morju v te province, lesa, namreč približno 400.000 mtc, potem moke, piva, premoga, lesenih izdelkov, rud, kave, polizdelanega železa, živeža, sladkorja, kemičnih izdelkov in cementa (približno 12.000). Izmed predmetov, s katerimi se je promet znatneje razvil, so na prvem mestu les, premog in pivo, konečno tudi kava, ki je kaj kmalu pridobila zopet svoje predvojne odjemalce.

Promet po železnici.

Od novih držav, ki so nastale po razpadu Avstro-ogrske monarhije, je obdržala avstrijska republika prvo mesto glede prometa s Trstom. Uvoz in izvoz te države preko Trsta znašata skupaj 3.756.519 mtc, število, ki je v primeri z onim iz predlanskega leta znatno manjše.

Jugoslavija, ki je obdržala drugo mesto v prometu s Trstom po železnici, ima skupaj približno 1 mil. 960.207 mtc, torej 362.275 mtc več, kakor predlansko leto.

Češkoslovaška je ostala na tretjem mestu in zaznamuje vsega skupaj samo 994.549 mtc. Pri tem se je povišal uvoz v Trst za celih 106.686, kar je bil v večini sladkor, ki se je izvažal na vzhod. Izvoz se je zmanjšal za 145.414 mtc, radi tega, ker je Češkoslovaška prenehala dobavljati moko in druge življenske potrebščine preko Trsta. Promet med Trstom in Avstrijo, Jugoslavijo in Češkoslovaško se razlikuje v tem, da Avstrija skoraj dvakrat toliko preko Trsta uvaža kakor izvažata, Jugoslavija skoraj enako izvažata kot uvaža, Češkoslovaška pa ima že precej aktivno trgovsko bilanco. Kar se tiče Trsta je tudi Jugoslavija aktivna, vendar samo za kakih 200.000 mtc. Promet s predvojnimi italijanskimi deželami je bil za 1.386.223 mtc manji, kar je predvsem posledica svetovne prometne krize in pa popolne izčrpanosti predvojne Italije.

Promet z Nemčijo zaznamuje mal porast, in sicer od 196.256 na 337.958 mtc, torej plus 141.702 mtc. V glavnem je šlo v Nemčijo sledeče blago: tobak 50.346 mtc, suho sadje, marmor in razne druge rude in surovine. Iz Nemčije pa je prihajalo večinoma blago, kakor oglje, pivo, stroji in deli strojev ter železo.

Razmere sploh.

Konečno je treba poudariti, da kažejo splošne razmere Trsta zelo slabo sliko. Ker pa se v bodočnosti obetajo še slabejše, je treba ravno

radi tega podvzeti vse, da bi se daljnje nazadovanje preprečilo.

Predaleč bi vodilo preiskovanje vseh vzrokov, ker jih je preveč, povdariti pa se mora, da je glavna potreba Trsta »Porto Franko« (to je kraj v luki, ki ne spada pod domeno carinskih in davčnih uradnikov).

Porto Franko ali punto franko potrebuje vsaka večja luka in isto potrebuje tudi Trst, ker bo šele potem moglo to trgovsko in prometno mesto razviti vse svoje sposobnosti, ki jih že samo z ozirom na svoj položaj poseduje. Mesto Trst je zahtevalo in še vedno zahteva svoj Porto Franko. Upravičenost te zahteve pa se najbolj jasno vidi iz števil, ki kažejo stanje izvoza in ki vedno bolj kažejo, kako to pristanišče propada.

Tako piše o tržaški luki »Bollentino della Camera di Commercio« in navaja izmed vzrokov, ki so povzročili, da stoji Trst na robu propada, samo pomanjkanje »Porto Franko«. Mnenja smo, da bi ustanovitev tega gotovo precej pripomogla, vendar pa Trstu s tem niti zdaleka ne bi bilo pomagano. Trst brez prijateljskega zaledja je obsojen na gospodarski propad.

Trgovci, industrijalci, ali ni žalostno da še danes ne stoji

TRGOVSKI DOM!

Prispevke sprejema:

„Trgovski dom, Ljubljana“

Gradišča 17.

Izvoz in uvoz.

Uvoz žitaric in moke iz Jugoslavije v Češkoslovaško je znašal v marcu po poročilu Zveze čeških mlinov: ovsu 3306 metrskih stotov in pšenične moke 3355 metrskih stotov.

Poljska je zvišala izvozno carino na jajca. Poljsko finančno ministrstvo je zvišalo izvozno carino na jajca od 10 na 20 poljskih mark pri komadu.

Izvoz češkega sladkorja. Sladkorni sindikat je imel te dni sejo, na kateri je bilo poleg drugega podano poročilo o prodaji češkega sladkorja v tuje dežele. Zadnje čase proda Češkoslovaška samo v Avstrijo 50.000 do 70.000 kvintalov sladkorja na mesec, a vsa zaloga za prodajo določenega sladkorja znaša 270.000 kvintalov. Upanje je, da se bo ostanek sladkorja za inozemsko prodajo realiziral brez velikih težkoč.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Velike količine neprodanega vina v Banatu. V kletah Banata, zlasti v Vršču in Beli Crkvi se nahajajo še velike količine neprodanega vina, ki ga ni mogoče izvoziti.

Povišanje cen železu v Avstriji. Alpska montanska družba je povišala pretečni teden cene fabrikatov n. pr. železu v palicah od 280 na 303, grobi pločevini od 280 na 300 Ka. Cene polfabrikatov se niso povišale.

Podlistek.

M. Savič:

Naša industrija in obrt

(6. nadaljevanje.)

3. Gojitev lanu v naši državi.

Lan se goji v trgovske namene v Slavoniji, v okolici Osijeka, v severnem delu Banata in v Sloveniji. Sicer pa se lan prideluje po celi državi za domačo potrebo prebivalstva. Leta 1901 je osnoval Ivan Fidler v Osijeku prvo močilnico in terilnico lanu, ko mu je hrvaško slavonsko gospodarsko društvo zajamčilo, da se bo z lanom posejalo 1000 oralov zemlje. On je dovažal seme iz Perna-ve iz Rusije, in sicer od slovite tvr-ke Hans Ditrich Šmid po 5—6 vago-nov letno. Poznejše je jemal tudi do-mače seme.

Iz ruskega in domačega semena pridelano novo seme je dajal okoli-čanom po 15, do 20 vagonov letno, vendar je vsako črteto zamenjal do-mače seme z ruskim.

Sejali so po sto kilogramov seme-

na na katastralni oral in dobivali lan v višini 60 do 110 centimetrov. Posamezniki so pridelali, kakor gd. Bartulović po 35 q na katastralni oral; gd. V. Mihaljević po 25—30 q na katastralni oral, ostali pa okrog 25 q na oral.

G. Fidler je sam sejati lan na 150 oralov, drugi so ga sejali v Kašici, Kravljju, Kokoševcu, Beliševu, v Bršiću, Ernestalu, Ternju itd.

Vzpodbujen po doseženih rezultatih je gd. Fidler zasnoval še drugo močilnico v Vladisavcih. Letno je dobival do 40.000 q suhe prvovrstne lanene trske.

Semen je pridelal do 4000 metrskih stotov, od katerih je boljše vrsto porabil za sejanje in slabejšo pa za izdelavo olja. Lan se je namakal v Osijeku in v Vladisavcih in je pri namakanju izgubil 20—22 odstotkov. Od suho močenega lanu se je pridobivalo okrog 18 odstotkov lanenega povesa in 2 do 3 odstotke takozvane kučine. Lanenega povesa se je pridobivalo letno do 150.000 kg. Pov-eso je bilo tako prvovrstne kako-vosti, da se je prodajalo celo v Bel-

gijo. Visok lan se je namakal v vo-di, drobn pa na slami. Prva leta po vpeljavi je šlo dobro, čez 5 ali 6 let pa se je lan pokvaril in ga niso smeli več saditi. Lanena slama se je plačevala po 10—12 kron od 100 kg, a leta 1919 po 60 kron, l. 1920 pa 300 do 400 kron za 100 kg. Lansko leto se je vsled suše, dobre cene ži-ta in pomanjkanje semen malo pride-lalo; vsega skupaj okrog 300 metr-skih stotov.

Za obnovev produkcije bi bilo treba kupiti rusko seme in ga poraz-deliti in pri tem nuditi ljudem goto-ve garancije, da bo donos orala več-ji kakor pri nasadu žita. Navadno se je pošiljalo laneno povesev v Ko-marón, kjer se je izpredlo, potem pa se je vračalo v Osjek, kjer se je iz-tkalo. Tkalnica šteje 120 razbojev z pomožnimi stroji za sukanje, osno-vanje in impregniranje ter podobne manipulacije in je opremljena tudi za izdelavo grobih izdelkov, kakor vreč, torb, žakfjev, cvilhov, rjuh za bolnice in vojaštvo in podobnih predmetov. Tovarna je pridelala letno 300—400.000 kg preje.

Sedaj namerava zgraditi delavni-co, ki bi imela dve karde, 1 stroj za česanje, stroj za predenje lanenega povesa in stroj za predenje kučine in dva finejša stroja za suho prede-nje lanu. Predeloval bo okrog 200 tisoč predelane kučine in 60.000 prediva iz lanenega povesa. Iz-delovale se bodo vse številke do 10.

V Sloveniji pridelata kmet lan za svojo potrebo in za prodajo lanene-ga povesa, lanene preje in lanene-ga semena.

Za prodajo kot povesev pride v promet v Sloveniji okrog 200 do 250 tisoč kg, ki se je navadno izvažalo v inozemstvo. Lanenega semena se je pridelalo letno okrog 400.000 kg, ki se je deloma predelalo v tuzemstvu v laneno olje, ki se je smatralo za prvovrstne kvalitete. Okrog 150.000 kg pa izdela slovenski kmet letno prediva, ki ga je prodajal v Trst. Laneno povesev se je navadno izva-žalo na Češko, kjer se je podelalo v predivo.

(Dalje prihodnjic.)

Padee ameriške trgovine. V ameriških trgovskih podjetjih je nastala nekaka mrtva doba. V prvem četrtletju t. l. so ustavili plače v mnogih denarnih zavodih in bankah. 7517 podjetij je prišlo v denarne stiske. Dolgovi znašajo nič manj ko 216.600.710 dolarjev. Tako slabo še ni stala ameriška trgovina. Od lanskega leta na leto so se pomnožili konkuzi za 54, dolgovi pa za 20 odstotkov.

Industrija.

Velika češko-jugoslovanska tekstilna tvornica pri Kostajnici. Kakor javljajo iz Zagreba, se snuje pri Kostajnici velika tekstilna tvornica, ki bi se zgradila z domačim, a s pomočjo češkoslovaškega kapitala.

Produkcija rumunskega petroleja. Produkcija petroleja je dosegla v Rumuniji v letu 1921 1.162.000 ton. Izvoz se računa na 360.000 t. napram 247.000 tonam v letu 1920. Zadnji čas je sicer porasla močnost prodaje, toda izvoz je vseeno otežkočen zbog slabih prometnih razmer in pomanjkanja vagonov-cistern.

Češkoslovaška produkcija jekla. V češkoslovaški republiki se je produciralo l. 1921 skupno 917.661,8 ton jekla. L. 1920 je znašala produkcija jekla pa 927.976,3 tone, torej za 5,68% več kot l. 1921.

Denarstvo.

Definitivna odobritev ameriškega posojila. Ministrski svet je imel danes sejo, na kateri je razpravljal o posojilnih ponudbah. Definitivno je sprejeta ponudba ameriške bančne skupine Vanderlipove National City Banc skupno s kanadsko skupino Bler 100 milijonov dolarjev. Vlada je pooblastila finančnega ministra dr. Kumanudija, naj stilizira končno redakcijo nakar bo pogodba podpisana v dveh do treh dneh. Vse ostale ponudbe so bile kot nesprejemljive odklonjene. Posojilo se izplača po kurzu 86; obrestovanje znaša 8 odst., amortizacijska doba pa znaša 50 let.

Stanje papirnatga denarja v Avstriji. V Avstriji se je po zadnjem izkazu avstro-ogrske banke z dne 30. aprila zopet pomnožilo za 28,89 milijard n. a. kron in znaša danes 346,69 milijard n. a. kron.

Czina.

Zlata pariteta za plačanje carine v Avstriji je določena za drugi teden v maju na 1660 papirnatih avstrijskih kron za eno zlato krono.

Carinski dohodki v letošnjem letu. V durgi dekadi meseca aprila so znašali carinski dohodki v naši državi vsoto 19.539.140 dinarjev. Največ dohodkov izkazuje carinarnica v Zagrebu 4.182 tisoč 291 dinarjev, potem v Beogradu 2.431.239 dinarjev, v Mariboru 2.142.619 dinarjev, v Ljubljani 1.513.967 dinarjev, v Sarajevu 1.150.000 dinarjev, v Splitu 914.871 dinarjev, v Jesenicah 702.426 dinarjev itd. Dohodki glavnih carinarnic znašajo od 1. januarja do 21. aprila 300.125.163 dinarjev. Skupno z dohodki stranski carinarnic znaša cela vsota v istem času okrog 305 milijonov dinar.

Nova ameriška carinska tarifa. Senat Zedinjenih držav je revidiral carinsko tarifo; v vidu so večje uvozne carinske postavke za kemikalije, kakor arzenik, barium-sol in pigmente, cianide, mlečno kislino, lanena olja. Nekateri predmeti, ki so bili prej prosti uvozne carine, bodo po novi tarifi podvrženi carinjenju n. pr. čevlji, kože, razni poljedelski pridelki, kokosovo olje, poljedelski stroji, kose, srpi. Predvideno je tudi povišanje uvozne carine za metale, železne izdelke vseh vrst, žepne ure, stenske ure, sladkor, svilo, volno, rokavice iz bombaževine, nogavice, nože, britve, zdravniške in-

štrumente, učne pripomočke in instrumente za laboratorije. Pričakuje se, da stopi novi tarif v veljavo mogoče meseca julija, zato bi bilo dobro, da odpotujejo vsi, ki mislijo sklepati kupčije o imenovanem blagu, čim prej svoje blago adresatu, da prispe na mesto prej nego stopijo nove postavke v veljavo. »Burgin internacional Co., New York, Broadway 487, je na razpolago, da sprejme blago v komisijo in prosi, da se ji vpošljejo vzorci in cene cif. New York. Tudi je do sedaj še mogoče izvoziti razne predmete za primeroma nizke cene, tako na pr. baker, svinec, cink, olje, gumi, očetni izdelki, sladkor, moka, sir in drugi. Cene za te predmete se bodo v bodočem gotovo dvignile, zato svetuje gori imenovana družba, naj bi se naročila za take predmete izvršila takoj.

Davki.

Davek na poslovni promet. Iz okolnosti, da se zakon o tem davku po davčnih oblastvih v celoti še ne izvaja, sklepajo nekateri davkoplačevalci, da se sploh ne izvede. Po informacijah finančne delegacije pa gre le za zakasnitev iz tehničnih razlogov, pričakovati pa je, da bo popolna izvršitev sledila še tekom tega meseca. Da se davkoplačevalci, posebno oni, ki so po omenjenem zakonu zavezani o prometu voditi knjige, izognejo kazenskim posledicam, se opozarjajo, naj v okvirju zakona zado- ste svoji dolžnosti.

Promet.

Prometne omejitve. Sprejemanje in odpošiljanje vsakovrstne sporočne robe za vse postaje Subotičke direkcije je do vključno 31. maja 1922 ukinjeno. Dovoljeno je sprejemati in odpošiljati živa, premog, brzopokvarljivo robo, režijske, državne in vojaške pošiljke. Medpotne in že sprejete pošiljke iztečejo. — Sprejemanje in odpošiljanje kostanjevega lesa za postajo Frauental Gams je zopet dovoljeno. Sprejemanje in odpošiljanje robe, ki se mora ocarinirati v carinarni Roma Fermi je še nadalje do vključno 15. maja 1922. Dovoljene so le pošiljke naslovljene na poslaništvo v Kvirinalu in Vatikanu.

Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Riž različnih vrst ponuja neka italijanska tvrdka. Naslov dobe interesenti v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Delegacija ministrstva financ v Ljubljani je poslala trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani dopis, v katerem opozarja na zakon z dne 28. februarja 1922 (Uradni list, kos 39/1922, št. 112), s katerim se oproščajo taks glede državnega posojila po 200.000.000 Din vsa pisma, poročila in vsi seznamki zavodov, s katerimi javljajo o bonih, ki imajo pravico premije, kakor tudi vloge za- sebnikov, ki zahtevajo izplačilo teh bonov.

Dobava, prodaja.

Dobava drv. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici razpisuje na dan 29. maja t. l. pismeno ofertalno licitacijo glede dobave 4000 vagonov drv. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razno.

Zakon o delavskem zavarovanju podpisan. Ministrski svet je podpisal zakon o zaščiti delavcev in o delavskem zavarovanju. Zakon bo prihodnje dni objavljen v Službenih Novinah.

Generalna skupščina beogradske borze je razpravljala o vprašanju spremembe statuta. Nekateri člani so protestirali proti vršitvi skupščine, češ, da

ni dovolj članov prisotnih. Pri razpravi o vprašanju redukcije praznikov na borzi je prišlo do zelo hrupne debate. V borzni svet so bili izvoljeni gg.: Radulović, dr. M. Marković, Voja Marinković, Vlado Marinković, Luka Milešić. Ker so nekateri člani protestirali proti volitvi, češ, da ni bilo dovolj članov prisotnih, bo moralo notranje ministrstvo odločiti, ali je sprememba statuta veljavna ali ne.

Zamena meničnih blanketov. Delegacija ministrstva financ opozarja na razglas št. B II 10/40 iz leta 1922, ki izide v najkrajšem času v Uradnem listu in vsebuje popis meničnih blanketov nove emisije in dolčbe o zamenjavi starih emisij. Zamena meničnih blanketov se ima izvršiti do 1. avgusta leta 1922. — Menični blanketi stare emisije se smejo uporabljati še do 1. junija l. 1922.

Reševanje prošelj trgovcev za nabavo deviz. Zveza trgovskih gremijev in zadrug je na mnogobrojne prošnje in pritožbe trgovskih krogov radi zamudnega reševanja trgovskih prošelj za nabavo inozemskih valut pri odboru Narodne banke intervenirala pri generalnem inšpektoratu ministrstva financ v Beogradu. Zveza je stavila ministrstvu predlog, da naj bi se protokoliranim trgovskim tvrdkam dajalo enako, kakor industrijskim podjetjem na podlagi odobrenja pristojne trgovske zbornice trimesečno generalno dovoljenje za nakup potrebnega blaga. — Na ta predlog je prešla Zveza gremijev od generalnega inšpektorata sledečo rešitev z dne 3. maja št. 6844: V odgovor na Vašo predstavku št. 319/22. Generalnom ministarstvu je čast izvesti Vas, da Vam se ne može izači na susret Vašoj molbi, pošto se to kosi sa pravilnikom in postojećim naredjenima ministarskog Saveta i ministra financija. Izdato je naredjenje odboru pri Narodnoj banci, da se u rad uzmu najpre molbe trgovaca, čija je roba prispela i nalazi se na carinarnici, da ne bi trgovci bili izpoloženi plaćanju ležarine. — Zveza obračča pažnjo vseh trgovcev na gornji odluk, ki je jako važen, ker imaju odbori sedaj nalog, reševati prvenstveno prošnje za uverenje za ono blago, ki je že dospelo na carinarnici, da se jih obvaruje gmotne škode, ki bi jim nastala vslod plaćanja ležarine. — Ljubljana, dne 10. maja 1922.

Naši dolgovi v inozemstvu. Pred sklicanjem genovske konference je poslala angleška vlada naši vladi noto, v kateri zahteva izplačilo svot, ki so nam bile posojene tekom vojne. Naš dolgov napram Angliji in Franciji bi znašali celokupno 936.035.466 frankov. Razen tega nam je dala Amerika na razpolago svoto 12 milijonov dolarjev, katere je služila za podpore internirancem ter vojnim ujetnikom v sovražnih državah, kakor tudi kot podpora za revno ljudstvo v Srbiji. Teh 12 milijonov dolarjev, preračunjeno v franke po tečaju 5.18, znašajo 62.160.000 zlatih frankov. Razen teh podpor v gotovini, so dali zavezniki mnogo vojnega materiala, za katerega se ni še ugotovilo vrednosti v denarju. Na podlagi teh podatkov se računa, da znaša naš dolg napram zaveznikom okoli 2 milijardi frankov. Toda z druge strani mora naša država vterjati svoj delež pri 120 milijardah frankov, katere

ima plačati Nemčija zaveznikom in od katere svote pritiče naši državi 5%, ka rznaha okoli 7 milijard frankov. Naša država ima tedaj napram inozemstvu 7 milijard frankov kredita, a 2 milijardi dolga.

Živinska kuga v Rumuniji in Mažarski je pričela v zadnjih tednih razsajati ter je napravila milijonsko škodo. Uvoz živine iz Mažarske in Rumunije v našo državo je začasno prepovedan.

Angleški kredit za Rusijo. »Daily Express« poroča, da ima Anglija pripravljenih 100 milijonov funtov šterlingov kredita za Rusijo.

Konzulati SHS v Avstriji. Ministrstvo inostranih del je pred nekoliko dnevi razdelilo rajone naših konzulatov v Avstriji. Po tej razdelitvi pripada generalnemu konzulatu na Dunaju: Gornja in Dolnja Avstrija, Solnograd in Burgenland; konzulatu v Gradcu: Stajerska; a konzulatu v Celoveu: Koroška in Tirolska.

Pisma v Švico. Švicarska poštna uprava naznanja, da bo dosledno vračala vsa pisma, katere vsebujejo predmete, podvržene carini.

Tržna poročila.

Novi Sad. Pšenica baška odn. sremska (78 kg z 2 odst.) ponudba 397,50 D., ječmen baški (63—64 kg) ponudba 300, oves baški odnosno sremski zaključen po 287,50, koruza ab Novi Sad zaključena po 277,50, moka št. 0 ponudba po 550, svinjska mast, baška postaja, netto, ponudba po 2050 Din. Tendence nestalna.

Borza.

Zagreb, devize: Berlin 23—24,25, Bukarešt 50, Milan 350—355, London 290—300, Newyork 64,50—65,50, Pariz 590—605, Praga 126—128, Švica 1250 do 1300, Dunaj 0,75—0,80, Budimpešta 8,75—9,10, Varšava 1,80—2; valute: dolar 64—65, avstr. krone 0,80, češke krone 126, 20 n v zlatu 190, napoleoni 190, leji 51. Jadranska banka 310—325. Jugoslovenska banka 112. Ljub. kreditna banka 227,50—235. Slov. eskompta banka 170. Ljub. strojne tovarne 215. Trbov. premog. družba 270—300.

Beograd, devize: Berlin 23,25, Pariz 590, Budimpešta 8,75, Bukarešt 48,50, Rim 350—355, London 290, Praga 128, Švica 1290, Dunaj 0,76—0,77.

Curih: Berlin 1,82, Newyork 5,18, London 23,05, Pariz 47,37, Milan 27,52, Praga 9,77, Budimpešta 0,65, Zagreb 1,85, Varšava 0,13, Dunaj 0,6, avstrijske krone 0,65.

Pridatke za Nat. Reg. blagajne

kontrolne trakove, šekovne zvitke, barvo itd. dobavljajo ANTON RAVHEKAR, Ljubljana, Pred Lkofijo 20. Olavna zal. pridakov NRK.

„Promet“ Vse tehnične potrebščine iz gumija, asbesta, pamula, in kovine. Potrebščine za strojni obrat, tehnične kemikalije, stroje i. t. d.

Mednarodni transporti

Antonio Biancheri & Comp., Postojna

Centrala: Ponteba.

Podružnica: Postojna (Poštni predal 17). Villach (Poštni predal 51)

Agentura: Prestranek, Trbiž, Arnoldstein.

Oprema vsake vrste blaga.

Specijalna odprema živil, žive in zaklane živine v kateri koli kraj.

Vsa naročila za Jugoslavijo sprejema medn. trg. sped. in sklad. d. d. »Orient«, podružnica Ljubljana, Sodna ulica št. 3.

Ustanovljeno leto 1895

Pozor trgovci!

Lasten Izdelek!

Pristne otepače
(kloferje)
iz španskega
trsja
izdeluje

Anton Merhar
pletarski mojster
Ljubljana, Sv. Petra cesta 22.

Zahtevajte cenik
in vzorca!

Tovarniška zaloga.

JURJEVO
CISTILO
BENZOL

Matija Trebar
Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 6.
Telefon 539.

Mavec - gips portland in roman- cement

nudi po najnižji ceni

Kosta Novakovič

veletrgovina s stavbenim
materijalom

Ljubljana,

Miklošičeva cesta šte. 13.

Esence za žganje in likerje:

Cognak, Hrušov (Kaiserbiernen),
Rum - koncent., Rum - kompos.,
Vanile, Kumnov.

Sadne arome za brezalk. pijače:

Malinova, jagodova, jabolčna, ci-
tronova, oranžna, vanilova - aroma.

Esenci za kandite in sladčice.

Sadni eteri v treh različnih kon-
centracijah z primesjo umetnih
eterov.

Sadni soki:

Malinovec la. z raf. sladkorjem,
Citronov sirup z " " "
Oranžni " " " "

Po najnižjih dnevnih cenah priporoča;

Tovarna sadnih sokov, esenc itd.

Srečko Potnik, Ljubljana,

Metelkova ul. 13, vis a-vis Belg. voj.

Erjavec & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“

trgovina z železnino

in cementom

Ljubljana, Valvazorjev trg 7

preje Hammerschmidt (Mühleisen)

nasproti Križanske cerkve.

—AVTO—

bencin, pnevmatika, olje, mast, vsa povrnila
in vožnja. Le prvovrstno blago in delo po
solidnih cenah nudi **Jugo-Avto**, d. z o. z.
v Ljubljani.

Sava Sekulič

agenturna - komis. zavod v Sarajevu
sprejema zastopstva kakor tudi vsako-
vrstno blago v komisijo.

ODPADKE IZ ROGOVINE

(žagono)

kateri vsebuje največ dušika

KOD UMETNO NOJILO

dobavi

„GUMBARNA“, SLOVENSKA BISTRICA

Tehnični oddelek

izdeluje

stabilne akumulatorske
baterije in popravila.

Tovarna

„Akkumulator“

d. z o. z.

v Mariboru

Pisarna: Marijina ulica šte. 10.

Kovinski oddelek

izdeluje

električne armature in
navadne pipce.

Elektrotehnično
podjetje

Leop. TRATNIK

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25 — Maribor, Koroška cesta 3.

Naprava kompletnih elektrarn za vsako napetost. — Zaloge raznih strojev,
svetil, žarnic in inštalacijskega materiala — Popravila elektromotorjev.

Naslov za brzojavke: Motor Ljubljana. — Naslov za brzojavke: Motor Maribor.

Načrte in proračune na zahtevo.

Na drobno!

Na debelo!

Vse vrste usnja: boks, ševro, črni
in barvani, prodaja trgovina usnja

J. MARCHIOTTI, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta šte. 30.

Underwood

najboljši ameriški pisalni
stroj sedanjosti

Opalograph

razmnoževalni aparat,
razmnožuje strojno in
ročno pisavo potom ne-
izrabljive stekl. plošče.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.

Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

Naznanilo.

S tem obveščamo cenj. odjemalce, da smo pre-
vzeli za sledeče tobačne rajone **monopolno ve-**
leprodajo soli, in sicer:

za Ljubljano, Vrhniko, Kamnik, Lukovico in Litijo.

Sol je plačljiva naprej, vsled česar prosimo cenj.
odjemalce, da nakažejo pravočasno denar, ker bi njih
naročila, ki niso krita s plačili, ne mogli izvršiti.

Cenjene odjemalce mesta Ljubljana prosimo, da
pošiljajo po sol z lastnimi vozmi, ker mi sol na dom
ne dostavljamo.

JADRAN, d. z o. z., kralj. monopol. razprodaja soli
v Ljubljani, Dunajska cesta št. 9.

Uvoz in prodaja raznovrstnega ino-
zemskega manufakturnega blaga.

A. & E. SKABERNE
LJUBLJANA

Posebni oddelek za pletenine, trikotažo
in perilo.

Brzojavi: Hedžet

Telef. št. 75.

Manufakturna trgovina na veliko

Hedžet & Koritnik — Ljubljana

Franciščanska ulica 4